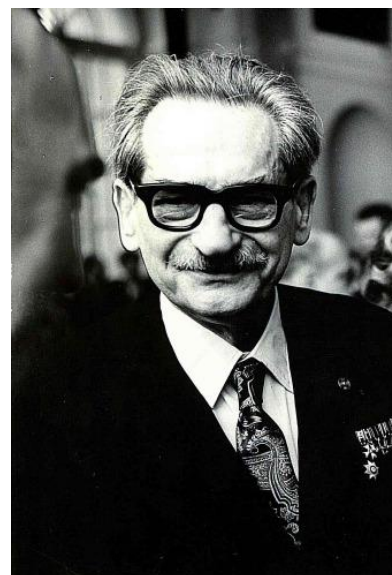

Biogram Profesora Józefa Hellera

Data i miejsce urodzenia, wykształcenie, walka zbrojna

Prof. Józef Heller urodził się 3 stycznia 1896 we Lwowie. W latach 1901-1906 mieszkał z rodzicami w Tarnopolu, gdzie ukończył szkołę podstawową. Potem kształcił się we Lwowie w VI Gimnazjum Klasycznym, gdzie złożył egzamin maturalny w czerwcu 1914 roku. Po wybuchu I wojny światowej już w sierpniu zgłosił się do tworzonych Legionów Polskich walczących o odzyskanie niepodległości Polski. Brał udział w walkach o Lwów i późniejszych starciach z Ukraińcami w Małopolsce Wschodniej. W roku 1920 uczestniczył w wojnie polsko-bolszewickiej. W nagrodę za bohaterstwo w bitwie pod Brodzianką odznaczono go Krzyżem Walecznych. W 1921 r. brał udział w III powstaniu śląskim po czym przeszedł do rezerwy w stopniu kapitana. Rok później (w 1922 r.) w odrodzonej Polsce ukończył rozpoczęte w 1916 roku studia lekarskie na Uniwersytecie Jana Kazimierza (UJK) we Lwowie, otrzymując Dyplom Doktora Wszechnauk Lekarskich. W latach 1924-26 studiował na Wydziale Matematycznym UJK. W roku 1937, na podstawie opublikowanej w 1928 r. pracy *Badania nad przeobrażeniem owadów*, uzyskał habilitację na Uniwersytecie Stefana Batorego w Wilnie. Podczas napadu III Rzeszy Niemieckiej w 1939 r. (II Wojna Światowa) na Polskę służył w kampanii wrześniowej jako major-lekarz w X Kadrze Sanitarnej Wojska Polskiego. Następnie powrócił do Lwowa na tereny okupowane przez Sowieców. Po wkroczeniu Niemców do Lwowa w 1942 r. przedostał się z rodziną do Warszawy. Po Powstaniu Warszawskim w 1944 r. został wywieziony do obozu pracy w Niemczech. Rok później po oswobodzeniu obozu służył w Polskich Siłach Zbrojnych na Zachodzie jako Komendant Szpitala Wojskowego. W 1946 r. powrócił do Polski i osiedlił się we Wrocławiu gdzie otrzymał tytuł profesora nadzwyczajnego i Katedrę Fizjologii Zwierząt na Wydziale Nauk Przyrodniczych Uniwersytetu Wrocławskiego. W 1948 r. został profesorem zwyczajnym a w 1951 r. otrzymał Państwową Nagrodę Naukową II Stopnia.

Przebieg kariery zawodowej

W latach 1921-1929 pracował we Lwowie jako asystent i st. asystent w Katedrze Chemii Lekarskiej Uniwersytetu Jana Kazimierza (UJK) kierowanej przez wybitnego polskiego biochemika prof. Jakuba Karola Parnasa, specjalizując się w chemii fizjologicznej. Rok 1926 to początek działalności organizatorskiej J. Hellera: utworzył Zakład Analityczny dla Lwowskiej Ubezpieczalni Społecznej i kierował nim kilka lat. W latach 1930-36 był starszym asystentem w Instytucie Higieny UJK kierowanym przez prof. Zdzisława Steusinga i zajmującym się higieną i profilaktyką medyczną. Następnie powierzono mu utworzenie filii Państwowego Zakładu Higieny w Krakowie, którą kierował do wybuchu II Wojny Światowej. Pod okupacją sowiecką we Lwowie na Uniwersytecie im. Franki (przemianowany UJK) został powołany na Katedrę Biochemii na Wydziale Przyrodniczym a potem Katedrę Chemii Nieorganicznej na Wydziale Chemii Ogólnej Instytutu Medycznego. W latach 1942-1944 jako Kazimierz Mokłowski wykładał chemię fizjologiczną oraz fizjologię przyszłym

lekarzom i farmaceutom na Tajnym Uniwersytecie Warszawskim a także w Akademii Stomatologicznej. Obok rozpoczętej w 1946 r. pracy naukowej i dydaktycznej na Uniwersytecie Wrocławskim profesor J. Heller pełnił również funkcję konsultanta Śląskiej Akademii Lekarskiej. Utworzył też filię Państwowego Zakładu Higieny w Szczecinie. W roku 1951 przeniósł się do Warszawy i objął Katedrę Chemii Fizjologicznej Akademii Medycznej w Warszawie. W 1952 r. został członkiem-korespondentem Polskiej Akademii Nauk oraz przewodniczącym Komitetu Naukowego PAN do spraw rozwoju biochemii, który m.in. opracował plan utworzenia centralnej placówki biochemicznej PAN. Zadanie to powierzono prof. J. Hellerowi. Najpierw został zorganizowany Dział Biochemii Państwowego Zakładu Higieny, który wraz z Pracownią Biochemii Ewolucyjnej utworzoną przy katedrze Chemii Fizjologicznej AM (kierownik: prof. Irena Mochnacka) i innymi jednostkami naukowymi stał się załącznikiem Zakładu Biochemii Polskiej Akademii Nauk (rok 1954). Zakład ten w 1957 r. przekształcił się w Instytut Biochemii i Biofizyki PAN (IBB PAN). Dopiero po 6-ciu latach zabiegów prof. J. Hellera, przy współudziale prof. I. Reifera i prof. D. Shugara, rozproszone placówki IBB znalazły się pod jednym dachem na ul. Rakowieckiej 36 w lokalach wynajętych od Instytutu Przemysłu Fermentacyjnego.

Obok powyższych prac organizacyjnych i badań związanych z medycyną istniał też nurt „prywatnych” badań Profesora – to prowadzone w domu i częściowo w laboratoriach obserwacje przebudowy gąsienicy w motyla w stadium poczwarki – procesu związanego z bardzo intensywną przemianą materii i energii.

Profesor Józef Heller był Dyrektorem IBB do przejścia w 1967 r. na emeryturę. Po 1967 r. pełnił funkcję Przewodniczącego Rady Naukowej IBB i Honorowego Przewodniczącego Rady do końca 1981 r.

Był również założycielem i pierwszym redaktorem czasopisma *Postępy Biochemii* oraz *Serii Biologicznej Biuletynu PAN*. Brał udział w pracach redakcyjnych *Life Sciences* oraz *Molecular and Cellular Biochemistry* a także opracowywał hasła z zakresu biochemii dla *Wielkiej Encyklopedii Powszechnej PWN*.

Członkostwo w organizacjach i towarzystwach naukowych

- Polska Akademia Nauk: 1952–członek korespondent, od 1961 r. członek rzeczywisty; 1952-1969 – przewodniczący Komitetu Biochemii i Biofizyki;
- Międzynarodowa Unia Biochemiczna (IUB): 1955 – delegat, od 1961- członek Rady, 1967-1973 – wiceprezydent;
- Niemiecka Akademia Leopoldina;
- British Biochemical Society;
- Europejskie Towarzystwo Endokrynologii Porównawczej;
- Polskie Towarzystwo Biochemiczne – członek założyciel i członek honorowy;
- Polskie Towarzystwo Fizjologiczne

Osiągnięcia naukowe

W 1924 r. wspólnie z profesorem Jakubem Parnasem Józef Heller stał się odkrywcą amoniogenezy we krwi i współtwórcą metody oznaczania mikroilości amoniaku (aparat Parnasa-Hellera). Kliniczne badania przyniosły publikacje o zawartości kwasu moczowego

w krwinkach i osoczu, substancjach redukujących o niecukrowym charakterze oraz o nieznanym składniku krwi – tioneinie i znaczeniu tych danych dla diagnozy i leczenia. Ustalenie związku między zachorowalnością na wole (tarczyca) i dostępnością jodu w województwie krakowskim spowodowało jodowanie soli w Polsce po referacie Profesora w 1951 r. „O profilaktyce jodowej wola endemicznego” na Zjeździe Przeciwwolowym we Wrocławiu.

W latach dwudziestych w badaniach nad fizjologią i biochemią owadów prof. J. Heller wykrył dwa rodzaje przeobrażenia zachodzące w poczwarkach wilczomlecza: doraźne i przewlekłe. Do obserwacji zmian morfologicznych w poczwarkach zastosował metodę rentgenograficzną wykrywając obszary radiologicznie puste. W latach trzydziestych odkrycia dotyczyły zdolności poczwarek do regulowania przemiany materii, obecności nieorganicznego pyrofosforanu, składu hemolimfy i moczu. Wspólnie z żoną - dr. Antoniną Mokłowską-Heller profesor ustalił, że zawartość pyrofosforanu jest związana z przemianą energetyczną. W latach 1940-41 jego badania nad oddychaniem całych poczwarek i miazgi z nich wskazały, że natężenie przemiany materii nie zależy od ilości zorganizowanej tkanki. Wykrył też, że w rozwoju przewlekłym poczwarki oddychanie cytochromowe zajmuje inny mechanizm niewrażliwy na cyjanki. Wyniki uzyskały wysoką ocenę badaczy pokolenia J. Hellera oraz zapoczątkowały wiele kierunków badań rozwijanych w IBB PAN.

Odnaczenia i nagrody

Był odznaczony Krzyżem Walecznych (dwukrotnie), Krzyżem Niepodległości, odznakami: „Za Wierną Służbę”, „Orlęta”, i odznaką Frontu Litewsko-Białoruskiego.

Po wojnie uhonorowano go Złotym Krzyżem Zasługi i Krzyżem Komandorskim Orderu Odrodzenia Polski.

W 1951 r. otrzymał nagrodę państwową II stopnia.

Dorobek naukowy

Józef Heller zmarł 24 maja 1982 r. w Warszawie pozostawiając po sobie olbrzymi dorobek naukowy i dydaktyczny. W okresie 1924-1939 opublikował 40 prac oryginalnych, po wojnie liczba tych prac wzrosła do 104. Jest to imponująca liczba, zważywszy wyrwę spowodowaną przerwą wojenną oraz ogromną pracą organizacyjną po wojnie w odbudowie polskich instytucji naukowych, stworzenie Instytutu Biochemii i Biofizyki PAN oraz nauczanie studentów. Z tego spisu profesor Heller wydzielił prace referatowe, które obejmują rozdziały do podręczników i skryptów, hasła do encyklopedii, publikacje popularnonaukowe, omówienia zjazdów biochemicznych i podróży do zagranicznych ośrodków badań naukowych – łącznie opublikował 29 tego typu prac.

Od 1998 r. profesor Józef Heller jest patronem biblioteki IBB PAN.

Pod redakcją prof. Marii Moniki Jeżewskiej

Bibliografia prac prof. Józefa Hellera

Józef Heller – prace oryginalne			
1.	J. K. Parnas i J. Heller	O zawartości amoniaku we krwi	Sprawozdania Tow. Naukowego we Lwowie, 4 (1924) 150-151
2.	J. Heller	Sur la transformation des matières albuminoides pendant la métamorphose des Lépidoptères <i>Deilephila euphorbiae</i>	Compt rendue Soc. Biol. 90 (1924) 1360-1361
3.	J. K. Parnas et J. Heller	Recherches sur l'amoniaque du sang	C. R. Soc. Biol. Paris 91 (1924) 706-707
4.	J.K. Parnas, J. Heller	Über den Amoniakgehalt und über die Amoniakbilung im Blute	Biochem. Z. 152 (1924) 1-28
5.	J. Heller	Recherches sur le métabolisme nymphal des insects. I – C. R. Soc. Biol.	Paris 92 (1925) 1006-1008
6.	J. Heller	Recherches sur le métabolisme nymphal des insects. II – C. R. Soc. Biol.	Paris 93 (1925) 1632-1634
7.	J. Heller	Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten. I. Stoffwechsell und Entwicklungsdauer bei <i>Deilephila euphorbiae</i> .	Pflügers Arch. 210 (1925) 736- 754
8.	J. Heller	Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten. II. Respirationapparat zur Untersuchung des Gaswechsels kleiner Tiere	Biochem. Z. 165 (1925) 411-419
9.	J. Heller	Przemiana materii u owadów w czasie metamorfozy	Księga Pamiątkowa 12 Zjazdu Lekarzy i Przyrodników Polskich I (1925)
10.	J. Heller	Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten. III. Über die "subitane" und "latente" Entwicklung	Biochem. Z. 169 (1926) 208-234
11.	J. Heller	Chemische Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten. IV. Spinner	Biochem. Z. 172 (1926) 59-73

		und Swärmer	
12.	J. Heller	Chemische Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten. V. Über den Hunderstoffwechsel der Schmetterlinge	Biochem. Z. 172 (1926) 74-81
13.	J. Heller	Badania nad przeobrażeniem owadów	Sprawozdania Tow. Nauk. we Lwowie 7 (1927) 173-174
14.	J. Heller, E.L. Meisels	Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten. VI. Röntgenographische Untersuchungen über den Entwicklungsvorgang	Biolog. Zentralblatt 47 (1927) 257-264
15.	E. L. Meisels, J. Heller	Über die röntgenologische Beobachtung der Metamorphose bei Insekten /Versuche an der Schmetterlingsart <i>Deilephila euphorbiae</i>	Fortschr. Geb. Röntgenstrahl. 36 (1927) 104-109
16.	J. Heller	Badania nad przeobrażeniem owadów	Acta Bio. Exp. 2 (1928) 225-315
17.	J. Heller	Zur Auffassung des Unterschiedes zwischen subitaner und latenter Entwicklung von Schmetterlingspuppen	Z. vergl. Physiol. 8 (1928) 99-101
18.	J. Heller	Über den Harnstoffgehalt des Froschmuskels	Biochem Z. 209 (1929) 74-78
19.	J. Heller	Sauerstoffverbrauch der Schmetterlingspuppen in Abhängigkeit von der Temperatur	Z. vergl. Physiol. 11 (1930) 448-460
20.	J. Heller, A. Mokłowska	Über die Zusammensetzung des Raupenblutes bei <i>Deilephila euphorbiae</i> und deren Veränderungen im Verlauf der Metamorphose. VII. Chemische Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten	Biochem. Z. 219 (1930) 474-489
21.	J. Heller	O celach i niektórych wynikach moich badań nad przeobrażeniem owadów	Wiad. Lek. 3 (1930) 1-8
22.	J. Heller	Quantitative Studien über die Erbfaktoren der Stoffwechselgröße bei	Biol. Zentralblatt 51 (1931) 259-

		den Schmetterlingspuppen	269
23.	J. Heller	Z badań nad przeobrażeniem owadów	Wiad. Lek. 4 (1931) 3-8
24.	J. Heller, H. Aremówna	Über den Harn der Schmetterlinge	Z. vergl. Physiol. 16 (1932) 362-370
25.	J. Heller, A. J. Klisiecki	Untersuchungen über die Amoniakbildung im Blute	Biochem. Z. 253 (1932) 300-312
26.	J. Heller	Über den Anteil der Hämolymphe am Stoffwechsel der Schmetterlingspuppen. VIII. Chemische Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten.	Biochem. Z. 255 (1932) 205-221
27.	J. Heller, W. Mozołowski	O rozmieszczeniu kwasu moczowego pomiędzy krwinki osocze	Wiad. Lek. 5 (1932) 403-412
28.	J. Heller	Über den Einfluss der relativen Feuchtigkeit auf den Wasserverlust der über wintern den Schmetterlingspuppen	Z. vergl. Physiol. 18 (1932) 796-802
29.	J. Heller, A. J. Klisiecki	Über der Verteilung der Amoniak muttersubstanzen im Schafsblute	Biochem. Z. 275 (1935) 362-366
30.	J. Heller	Über den Harnsäuregehalt der menschlichen Blutkörperchen	Biochem. Z. 279 (1935) 149-156
31.	J. Heller	Latencja poczwerek motyli a kwas adenilopyrofosforowy	Sprawozd. T-wa Nauk. we Lwowie 15 (1935) 3-4
32.	J. Heller	Les composés phosphoriques chez la nymph et le papillon de Deilephila euphorbiae	C.R. Soc. Biol. Paris 121 (1936) 414-416
33.	J. Heller	Ein Mikrorespirationsgefäß für bewegliche Objekte	Biochem. Z. 291 (1937) 245-246

34.	J. Heller	Über den Phosphat- und Kallium-gehalt des Schmetterlings exkretes Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten, XI	Z. vergl. Physiol. 25 (1937) 83-87
35.	J. Heller	Dwa lata profilaktyki jodowej w województwie krakowskim	Zdrowie Publ. No5 (1938) 1-7
36.	J. Heller	Über den Einfluss der Temperatur auf die Ernährung, Gasustausch und Wachstum der Raupen von <i>Deilephila euphorbiae</i> /Untersuchungen über die Metamorphose der Insekten, XII	Acta Biol. Exp. 12 (1938) 99-116
37.	J. Heller	Über das Exkret des ausschlüpfenden Schmetterlings	Acta Biol. Exp. 12 (1938) 262-264
38.	J. Heller, W. Świechowska	Sur l'amoniaque du lait	Le Lait 19 (1939) 1009-1016
39.	J. Heller, W. Świechowska	Über die Reaktion des 3-4-Dioxyphenilalanins /Dopa/ mit dem Kalliumferricyanid nach Hagedorn-Jensen	Acta Biol. Exp. 13 (1939) 24-34
40.	J. Heller	Wodociągi grawitacyjne w województwie krakowskim	Zdrowie Publ. No6 (1939) 3-9
41.	J. Heller, W. Świechowska	Badania nad przeobrażeniem owadów. Cz. XIII. Makroskopowy obraz przeobrażenia	Zool. Pol. 4 (1940-47) 73-82
42.	J. Heller	Badania nad przeobrażeniem owadów. XIV. Mechanizm regulacji przemiany materii w okresie poczwarkowym. Rola tyrozynazy.	Acta Biol. Exp. 14 (1947) 229-237
43.	J. Heller	O dziedziczeniu szybkości rozwoju u wilczomlecza	C. R. Soc. Biol. Sci. Wrocław 2 (1947) 87-89
44.	J. Heller	Metabolism of insect metamorphosis	XVII Intern. Physiol. Congr., Oxford, 21-25 July 1947, 247-275

45.	J. Heller	O pewnym błędzie systematycznym w ocenie ilorazu oddechowego	Sprawozd. Wrocł. T-wa Nauk. 3 (1948) 135-137
46.	J. Heller, A. Mokłowska-Hellerowa	Dalsze badania nad dziedziczeniem tempa rozwojowego u motyla wilczomlecza / <i>Celerio euphorbiae</i> /	Sprawozd. Wrocł. T-wa Nauk. 3 (1948) 265-267
47.	J. Heller, A. Mokłowska-Hellerowa, W. Świechowska	Dwupokoleniowość a dziedziczność. Badania nad przeobrażeniem owadów, cz. XV	Polskie Pismo Entomol. 18 (1948) 81-94
48.	J. Heller, W. Świechowska, St. Karpiak	Bilans fosforanowy w czasie przeobrażenia motyla wilczomlecza	Acta Biol. Exp. 15 Suppl. 11 (1949) 35-37
49.	J. Heller, A. Hellerowa i W. Świechowska	Dwupokoleniowość motyli w świetle genetyki	Acta Biol. Exp. 15 Suppl. 18 (1949) 53-54
50.	J. Heller	Phosphorus compounds and metabolic rate in insects pupae	Nature 163 (1949) 952-953
51.	J. Heller, St. Karpiak, I. Zubikowa	Inorganic pyrophosphate in insect tissue	Nature 166 (1950) 187
52.	J. Heller, St. Karpiak, I. Zubikowa	Pyrofosforany w ciele tłuszczowym wilczomlecza	Sprawozd. Wrocł. T-wa Nauk. 5, Suppl. 5 (1950) 1-3
53.	J. Heller	Oddychanie cytochromowe a ciepło spalania	Acta Physiol. Pol. 1, Suppl. (1950) 80-81
54.	J. Heller, W. Świechowska, St. Karpiak	Związki fosforowe w rozwoju motyla wilczomlecza (<i>Celerio euphorbiae</i>)	Sprawozd. Wrocł. T-wa Nauk. 6 (1951) 69-70
55.	J. Heller, St. Karpiak, I. Zubikowa	Pyrofosforany nieorganiczne u motyla wilczomlecza (<i>Celerio euphorbiae</i>)	Sprawozd. Wrocł. T-wa Nauk. 6 (1951) 80-81

56.	J. Heller, I. Mochnacka	Reakcja hiperglikemiczna u zimujących poczwerek	Sprawozd. Wrocł. T-wa Nauk. 6, Suppl. 2 (1951) 1-9
57.	J. Heller, I. Mochnacka	O ciałach redukujących we krwi i tkankach wilczomlecza (<i>Celerio euphorbiae</i>)	Sprawozd. Wrocł. T-wa Nauk. 6, Suppl. 3 (1951) 1-12
58.	J. Heller, W. Świechowska, St. Karpiak	Związki fosforowe w rozwoju motyla wilczomlecza	Acta Physiol. Pol. 3 (1952) 295-314
59.	J. Heller, D. Steblowska	Biologicznie ważne ciała redukujące a metody oznaczania cukrów	Acta Physiol. Pol. 5 (1954) 565-567
60.	J. Heller	Występowanie diapauzy zimowej u motyla wilczomlecza	Acta Physiol. Pol. 5 (1954) 577-578
61.	J. Heller	O zależności szybkości rozwoju doraźnego od temperatury – u motyla wilczomlecza	Acta Physiol. Pol. 5 (1954) 578-580
62.	J. Heller	Nietypowe formy zależności rozwoju od temperatury u motyla wilczomlecza	Acta Physiol. Pol. 5 (1954) 580-582
63.	J. Heller, P. Szafranski	The pentose cycle in the metabolism of <i>Mycobacterium</i>	Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. II, 3 (1955) 291-294
64.	J. Heller, P. Szafranski	Cykl pentozowy cukrowców u <i>Mycobacterium phlei</i>	Acta Biochim. Polon. 2 (1955) 435-442
65.	J. Heller	Pyrophosphates in the Hawk-moth, <i>C. euphorbiae</i> . I. Tentative fractionation of phosphorus P7	Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. II, 4 (1956) 341-344

66.	J. Heller M.J. Piechowska	Pyrophosphates in the Hawk-moth, <i>C. euphorbiae</i> . II. Transfer of pyrophosphates during copulation	Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. II, 4 (1956) 346-349
67.	J. Heller and L. Szarkowska	Investigations on quinone respiration of insects.	Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. II, 4 (1956) 332-335
68.	J. Heller, P.Szafrański, L. Szarkowska, W. Szarkowski	Heat balance of the growth of <i>Mycobacterium H37 Rv</i>	Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. II, 4 (1956) 411-414
69.	J. Heller and L. Szarkowska	Does the haemolymph of insects contain uric acid?	Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. II, 5 (1957) 111-113
70.	J. Heller, P. Szafrański, L. Szarkowska, J. Szarkowski	Bilans energetyczny wzrostu hodowli <i>Mycobacterium tuberculosis H37 Rv</i>	Acta Biochim. Pol. 4 (1957) 33-39
71.	J. Heller and L. Szarkowska	Reduktaza menadionowa motyla <i>Celerio euphorbiae</i>	Acta Physiol. Pol. 8 (1957) 352-353
72.	J. Heller and T.Chojnacki	Pyrophosphates in the Hawk-Moth, <i>Celerio euphorbiae</i> . III. Tracer studies with ³² P.	Bull. Acad. Pol. Sci., Ser. II, 5 (1957) 277-279
73.	J. Heller, M.Piechowska	Pirofosforany w nasieniu zwierzęcym	Acta Physiol. Pol. 8 (1957) 353-354
74.	J. Heller, T.Chojnacki, M.Piechowska	Pyrophosphates in the Hawk-Moth <i>Celerio euphorbiae</i> . IV. Transference of ³² P labelled Pyrophosphate during copulation.	Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. II, 6 (1958) 7-10
75.	J. Heller, M. M. Jeżewska	Nucleic acids and other phosphorus fractions in the course of matamorphosis of the chinese Tussur Moth (<i>Antheraea Pernyi</i>)	Acta Biochim. Pol. 5 (1958) 3-17

76.	J. Heller, M.M.Jeżewska	Comparison of total phosphorus and fractions during metamorphosis as between the chinese Tussur Moth (<i>Antheraea pernyi</i>) and the Hawk-moth (<i>Celerio euphorbiae</i>)	Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. II, 6 (1958) 51-55
77.	J. Heller, M. Piechowska	Pyrophosphates in the Hawk-Moth [<i>Celerio euphorbiae</i>] V. Identification and interpretations.	Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. II, 6 (1958) 187-191
78.	J. Heller, L. Szarkowska, H. Michałek	Homogentisinsäure und Tyrosinase	IV Intern. Congr. Biochem. Abstracts 5-69, p. 65, 1958
79.	J. Heller, M. J. Piechowska, T. Chojnacki	Pyrophosphates in Hawk-Moth [<i>Celerio euphorbiae</i>]	IV Intern. Congr. Biochem. Abstracts 12-72, p. 159, 1958
80.	J. Heller, L. Szarkowska	Distribution of quinone reductase and polyphenyloxidase in the cells of the Hawk-moth <i>Celerio euphorbiae</i>	Acta Biochim. Pol. 5 (1958) 343-354
81.	J. Heller, L. Szarkowska	Menadione reductase in the moths <i>Celerio euphorbiae</i> and <i>Antheraea pernyi</i>	Bull. Acad. Pol. Sci., Cl. II, 6 (1958) 451-454
82.	J. Heller, M. Jeżewska	The synthesis of uric acid in the chinese Tussur Moth (<i>Antheraea pernyi</i>)	Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Biol. 7 (1959) 1-4
83.	J. Heller, P. Szafranski, E. Sułkowski	Activation of amino-acids in relation to the synthesis of silk proteins	Nature 183 (1959) 397
84.	J. Heller, P. Szafranski, E. Sułkowski	Amino acids activation in relation to the synthesis of silk-protein	Acta Biochim. Polon. 6 (1959) 165-170
85.	K. Bełżecka, K. Raczyńska-Bojanowska, J. Heller	Studies on transamination in insects. I. Aspartic- α -ketoglutaric transaminase in <i>Celerio euphorbiae</i>	Acta Biochim. Polon. 6 (1959) 195-203

86.	P. Szafrński, E. Sułkowski, T. Gołaszewski and J. Heller	Isolation and some characteristics of the cytoplasmic nucleopeptides from guinea-pig liver	Acta Biochim. Polon. 7 (1960) 151-165
87.	J. Heller, T. Chojnacki, M.J. Piechowska	On pyrophosphate in the Hawk-Moth, <i>Celerio euphorbiae</i>	Acta Biochim. Polon. 7 (1960) 187-192
88.	J. Heller and M. M. Jeżewska	Phosphorus fractions in the course of metamorphosis of <i>Celerio euphorbiae</i>	Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Biol., 8 (1960) 325-337
89.	J. Heller, L. Szarkowska, H. Michałek	Ubichinone /Coenzyme Q/ in insects	Nature 188 (1960) 491
90.	J. Heller and M. Jeżewska	The uric acid riboside in Sphingidae moths	Acta Biochim. Polon. 7 (1960) 469-473
91.	J. Heller, L. Szarkowska, Cz. Petryszyn	Reduction of coenzyme Q by succinic acid dehydrogenase	Nature 539 (1961) 578
92.	I. Mochnacka, T. Szymczyk, J. Heller	Reducing substances and sugars in <i>Celerio euphorbiae</i>	V Intern. Congr. Biochem. Moscow 1961, Abstracts 9.34.2020
93.	Z. Lassota, J. Heller	The effect of gamma rays on diapausing pupae of <i>Celerio euphorbiae</i>	V Intern. Congr. Biochem. Moscow 1961, Abstracts 24.31.1423
94.	L. Szarkowska and J. Heller	Studies on coenzyme Q reduction	Acta Biochim. Polon. 8 (1961) 437-447
95.	J. Heller	Biochemistry of insects	V Intern. Congr. Biochem. Moscow 1961, Abstracts Symposium Nr III
96.	Z. Lassota, T. Szymczyk, J.	Endogeneous respiration of <i>Mycobacterium phlei</i> at various	Acta Biochim. Polon. 9 (1962)

	Heller	temperatures	47-54
97.	Z. Poremska, J. Heller	Studies on the ornithine cycle in the tissues of <i>Helix pomatia</i> during hibernation	Acta Biochim. Polon. 9 (1962) 385-390
98.	M. M. Jeżewska, B. Gorzkowski, J. Heller	Nitrogen compounds in snail <i>Helix pomatia</i> excretion	Acta Biochim. Polon. 10 (1963) 55-65
99.	J. Heller	Biochemistry of insects	Proceedings Vth Intern. Congr. Bioch, Moscow 1961 Vol. III (1963) 291-9
100.	M. M. Jeżewska, B. Gorzkowski, J. Heller	Seasonal changes in the excretion of nitrogen wastes in <i>Helix pomatia</i>	Acta Biochim. Polon. 10 (1963) 309-314
101.	J. Heller, M. J. Piechowska	Pyrofosforany u Sphingidae. – Pyrophosphates in Sphingidae moth	Acta Biol. Cracov. 5 (1963) 291-295
102.	M. M. Jeżewska, B. Gorzkowski, J. Heller	Utilization of ¹⁴ C / glycine in purine biosynthesis in <i>Helix pomatia</i>	Acta Biochim. Polon. 11 (1964) 135-138
103.	J. Heller, I. Mochnacka, T. Szymczyk	Reduction by non-sugar compounds occurring in biological material	Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Biol., 16 (1968) 401-405
104.	J. Heller, M. J. Piechowska	The effect of gamma irradiation on the development of the sex organs in <i>Celerio euphorbiae</i> L. moth (Lepidoptera)	Bull. Acad. Pol. Sci., Sér. Biol., 18 (1970) 209-218.

Józef Heller – prace referatowe

Lp	Autorzy	Tytuł	Wydawnictwo
1.	J. Heller	Chemia lekarza praktyka	Wiad. Lek. 1 (1928) 71-75, 126-130, 181-186
2.	J. Heller	Składniki azotowe surowicy	Wiad. Lek. (1929) 312-315, 349-352
3.	J. Heller	O ciałach czynnych przy krzepnięciu krwi	Pol Gaz. Lek. 12 (1933) 1-4
4.	J. Heller	O tioneinie, nowym składniku azotowym moczu	Pol Gaz. Lek. 12 (1933) 969-970
5.	J. Heller	Nowsze badania z zakresu chemii biologicznej prątka gruźlicy	Pol Gaz. Lek. 13 (1934) 441-443
6.	J. Heller	Krew. Chemia fizjologiczna , podręcznik pod redakcją J.K. Parnasa,	Warszawa 1937, cz. II, str. 57-98
7.	J. Heller	Immunochemia. Chemia fizjologiczna , podręcznik pod redakcją J.K. Parnasa,	Warszawa 1937, cz. II, str. 145-158
8.	J. Heller	Trawienie. Podręcznik Chemii Fizjologicznej J.St. Przyłęckiego pod red. Dmochowskiego.	Łódź 1948, str. 415-428
9.	J. Heller	Przemiana pośrednia węglowodanów. Podręcznik Chemii Fizjologicznej J.St. Przyłęckiego pod red. A. Dmochowskiego.	Księgarnia Ludowa T. Lemański, Łódź 1948, str. 453-471
10.	J. Heller	Krew. Podręcznik Chemii Fizjologicznej J. St. Przyłęckiego pod red. Dmochowskiego.	Księgarnia Ludowa T. Lemański, Łódź 1948, str. 515-532
11.	J. Heller, St. Karpiak	Zarys fizjologii zwierząt kręgowych z podstawami biochemii. Wrocław,	Wrocław, Bratnia Pomoc Studentów Uniw. i Pol. 1949, str. 1-190
12.	J. Heller	Współczesne poglądy na etiologię wola	Postępy Higieny 3 (1951) 128-152
13.	J. Heller	Jod i tarczyca	Postępy Higieny 4 (1951) 44-79
14.	J. Heller	O związkach fosforowych wysokiej energii – Post. Biochem. 1 (1953) 5-33	Post. Biochem. 1 (1953) 5- 33

15.	J. Heller	Podstawowe reakcje w oddychaniu roślin i zwierząt	Post. Biochem. 2 (1954) 44-48
16.	J. Heller	Biochemia a baza wyżywieniowa	Nauka Polska 2 (1954) 159-171
17.	J. Heller	Metabolizm wirusów	Zeszyty Problemowe Nauki Polskiej 7 (1956) 97-107
18.	J. Heller	Utlenianie i fosforylacja [Na podstawie materiałów III Kongresu Biochemików w Brukseli]	Postepy Biochem. 2 (1956) 405-433
19.	J. Heller	Sprawozdanie z podróży naukowej do USA	Postepy Biochem. 3 (1957) 353-398
20.	J. Heller, B. Skarżyński	Myśl ewolucyjna w naukach fizjologicznych. Wstęp do "Problemy ewolucjonizmu", PWRiL,	Warszawa, 1958, t. III, str. 9-16
21.	J. Heller	Idea ewolucji w fizjologii funkcji wegetatywnych. "Problemy ewolucjonizmu", PWRiL,	Warszawa, 1958, t. III, str. 124-147
22.	J. Heller, Wł. Mozołowski	Jakub K. Parnas. Działalność nauczycielska w latach 1916 – 1939	– Post. Biochem. 4 (1958) 5-16
23.	J. Heller, Wł. Mozołowski	IV Międzynarodowy Kongres Biochemii, 1-6 września 1958 roku we Wiedniu	1-6 września 1958 roku we Wiedniu
24.	J. Heller	Instytut Biochemii i Biofizyki. Założenia, osiągnięcia i perspektywy.	Nauka Polska 9 (1961) 115-122
25.	J. Heller	Polish Academy of Sciences Institute of Biochemistry and Biophysics	The Review of the Polish Academy of Sciences 6 (1961) 53-59
26.	J. Heller, I. Mochnacka, P. Szafranski, J.W. Szarkowski	W sprawie biologii molekularnej	Kosmos A 9 (1962) 305-306
27.	J. Heller, Z. Lassota	Instytut Biochemii i Biofizyki PAN	Kosmos A 9 (1962) 463-470
28.	J. Heller	V Międzynarodowy Kongres Biochemików, Moskwa, 10-16.VIII.1961 r.	Nauka Polska 10 (1962) 121-128
29.	J. Heller	Biochemia	Wielka Encyklopedia Powszechna PWN, 1 (1963) 802-805

30.	J. Heller	Biofizyka	Wielka Encyklopedia Powszechna PWN, 1 (1963) 805-806
31.	J. Heller i I. Mochnacka	Przemiana materii	Encyklopedia Przyroda i Technika, (1964) 883-885
32.	J. Heller	Międzynarodowa unia biochemiczna	Post. Biochem. 8 (1962) 141-145
33.	J. Heller. I. Mochnacka, P. Szafranski, J.W. Szarkowski	W sprawie biologii molekularnej	Kosmos A 9 (1962) 305-306
34.	J. Heller, Z. Lassota	Instytut Biochemii i Biofizyki PAN	Kosmos A 9 (1962) 463-470
Prace uczniów i współpracowników J. Hellera (1929-1954)			
1.	A. Mokłowska	Badania nad składem chemicznych hemolimfy gąsienicy wilczomlecza / <i>Deilephila euphorbiae</i> /	Acta Biol. Exp. 3 (1929) 241-253
2.	H. Aramówna	O zastosowaniu premutytu zamiast destylacji przy oznaczaniu azotu	Wiadomości Lekarskie 3 (1930) 386-390
3.	A. Fried	Praktyczna modyfikacja miareczkowania treści żółdkowej	Wiadomości Lekarskie 3 (1930) 409-412
4.	W. Lewiński	O wartości oznaczania ołowiu we krwi i w moczu dla oznaczenia ołowicy	Wiadomości Lekarskie 4 (1931) 487-492
5.	W. Lewiński	Destylacja izotermiczna amoniaku. I. Amoniak i metylamina	Wiadomości Lekarskie 5 (1932) 339-342
6.	W. Lewiński	Destylacja izotermiczna amoniaku. II. Wpływ stężenia jonów wodorowych	Wiadomości Lekarskie 5 (1932) 419-422
7.	W. Minczeles	Badania nad azotem niebiałkowym śliny ludzkiej	Wiadomości Lekarskie 5 (1932) 429-435
8.	A. Fried-Saemannowa	O składnikach mineralnych wilczomlecza / <i>Deilephila euphorbiae</i> /	Wiadomości Lekarskie 5 (1932) 440-443
9.	W. Lewiński	La destillation izotermique de l'amoniaque. Amoniaque et methyamine	C.R. Soc. Biol. Paris 115 (1934) 970-972
10.	W. Lewiński	La destillation izotermique de l'amoniaque. Influence de la concentration en ions H	C.R. Soc. Biol. Paris 115 (1934) 972-973

11.	A. Mokłowska-Hellerowa	Wpływ temperatury i czynników dziedzicznych na tempo rozwoju wilczomlecza	Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego 4 (1949) 18
12.	St. E. Karpiak	Fracje fosforowe w rozwijających się jajach wilczomlecza / <i>Deilephila euphorbiae</i> L./	Pol. Pismo Entomolog. 19 (1949) 277-284
13.	W. Świechowska i T. Wyrwalski	O ciałach redukujących w hemolimfie gąsienicy poczwarek <i>Celeria euphorbiae</i> , Lepid.	Pol. Pismo Entomolog. 19 (1949) 285-298
14.	A. Hellerowa	Dalsze doświadczenia nad dziedziczeniem tempa rozwojowego wilczomlecza	Acta Physiol. Pol. 1 Suppl. (1950) 94-96
15.	St. Karpiak	Związki fosforowe w metamorfozie wilczomlecza / <i>Celeria euphorbiae</i> /	Acta Physiol. Pol. 1 Suppl. (1950) 96-99
16.	W. Świechowska i T. Wyrwalski	O ciałach redukujących w hemolimfie gąsienicy poczwarek <i>Celeria euphorbiae</i>	Acta Physiol. Pol. 1 Suppl. (1950) 99-101
17.	St. Karpiak	Przemiana fosforu w cyklu rozwojowym motyla wilczomlecza	Sprawozdania Wrocławskiego Towarzystwa Naukowego 6 (1951) 70-71
18.	A. Mokłowska-Hellerowa	Wielopokoleniowość wilczomlecza <i>Celeria euphorbiae</i> L.	Pol. Pismo Entomolog. 21 (1951) 147-161
19.	J. W. Meduski	Studia nad przemianą kwasu cytrynowego w mięśniu sercowym	PZWL, Warszawa, 1952, 1-48
20.	S. Niewiarowski	O przyrodzie produktów hydrolizy białka w czasie fibrynolizy	Acta Physiol. Pol. 3 (1952) 375-391
21.	Hanna Wehr, S. Niewiarowski	Aktywność anty-proteolityczna osocza krwi i powstawanie z niego surowicy	Acta Physiol. Pol. 3, Prace III Zjazdu PTF (1952) 164-167
22.	L. Szarkowska	Poszukiwanie metabolitów prątka grzyźlicy typu ludzkiego H37 Rv nasytetycznej pożywce glukozowej	Acta Physiol. Pol. 3, Prace III Zjazdu PTF (1952) 250-252
23.	W. Tysarowski i in.	kwasu askorbinowego i tlenu hemoglobiny i methemoglobiny	Wiadomości Lekarskie, Prace III Zjazdu PTF (1952) 252-253
24.	J. Meduski, A. Linde, I. Gawęcka, W.	Wpływ wymywania miazgi sercowej na jej czynność biologiczną. I. Wpływ etanolu na metabolizm kwasu cytrynowego w wymywanych	Acta Physiol. Pol. 3, Prace III Zjazdu PTF (1952) 282-284

	Grad	miazgach mięśnia sercowego.	
25.	J. Meduski, A. Linde, I. Gawęcka	Wpływ wymywania miazgi sercowej na jej czynność biologiczną. II. Badanie niektórych czynności metabolicznych miazg wymywanych mięśnia sercowego in vitro.	Acta Physiol. Pol. 3, Prace III Zjazdu PTF (1952) 284-285
26.	J. Meduski, A. Linde, I. Grad	Wpływ wymywania miazgi sercowej na jej czynność biologiczną. III.	Acta Physiol. Pol. 3, Prace III Zjazdu PTF (1952) 285-287
27.	J. Meduski, T. Piechocki, I. Gawęcka, A. Linde	Inaktywacja strofantyny K przez mięsień sercowy in vitro oraz wpływ strofantyny K na przemianę kwasu cytrynowego w mięśniu sercowym.	Acta Physiol. Pol. 3, Prace III Zjazdu PTF (1952) 287-292
28.	J. Meduski, A. Linde, A. Stelmachowska	Zużycie tlenu przez miazgi wymywane mięśnia sercowego	Acta Physiol. Pol. 3 (1952) 117-118
29.	J. Meduski, A. Linde, A. Stelmachowska	Wpływ ....zużycie tlenu w mięśniu sercowym–	Acta Physiol. Pol. 3 (1952) 119-120
30.	D. Shugar –	The binding of basic dyes by ribonucleic acid and the measurement of ribonuclease activity	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 1 (1953) 39-44
31.	A.W. Koziński	Biological and chemical properties of inhibitors for influenza virus in garglings from upper respiratory tracts	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 1 (1953) 45-48
32.	A.W. Koziński	Badania nad substratami wirusowymi występującymi w popłuczynach górnych dróg oddechowych. I. Cechy biologiczne i chemiczne	Medycyna Doświadczalna i Mikrobiologia 6 (1954) 117-125
33.	A. W. Koziński	Seasonal fluctuation of influenza virus substrate in garglings from upper respiratory tracts	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 1 (1953) 49-54
34.	A.W. Koziński	Badania nad substratami wirusowymi występującymi w popłuczynach górnych dróg oddechowych. II. Sezonowe wahania w zawartości substratu w popłuczynach.	Medycyna Doświadczalna i Mikrobiologia 6 (1954) 127-133
35.	S. Niewiarowski	Nowsze poglądy na syntezę i biosyntezę białka	Acta Physiol. Pol. 4 (1953) 133-140
36.	A.W. Koziński, E. Mikulaszek, Z. Sitek	Experiments with virus substrates. Nature of the "receptor gradient"	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 1 (1953) 31-36

37.	Hanna Wehr i S. Niewiarowski	Aktywność anty-proteolityczna osocza, krwi i powstających z niego	Acta Physiol. Pol. 4 (1953) 141-148
38.	S. Niewiarowski i Hanna Wehr	Wpływ żółci na działanie wątroby	Acta Physiol. Pol. 4 (1953) 334-338
39.	P. Szafrąński	Metoda wyosobniania metabolitów na drodze przyżyciowej ekstrakcji ciągłej przez zastosowanie jej do badania metabolizmu Mycobacterium 279	Acta Biochim. Pol. 1 (1954) 116-132
40.	L. Szarkowska i P. Szafrąński	Porównawcze badania nad wytwarzaniem kwasu jabłkowego przez różne szczepy Mycobacterium	Acta Physiol. Pol., IV Zjazd PTF, 5 (1954) 692-694
41.	L. Szarkowska i P. Szafrąński	Porównawcze badania nad wytwarzaniem kwasu jabłkowego przez różne szczepy Mycobacterium	Acta Biochim. Pol. 1 (1954) 225-229
42.	41. W. Tysarowski	Wpływ kompleksu żelaza z kwasem etyleno dwuaminoczwerooctowym na oddychanie Mycobacterium phlei	Acta Physiol. Pol., IV Zjazd PTF, 5 (1954) -397
43.	Z. Lassota	Kwas cytrynowy w hodowlach Mycobacterium phlei	Acta Physiol. Pol., IV Zjazd PTF, 5 (1954) 598-600
44.	Z. Lassota	Wytwarzanie kwasu cytrynowego przez nieuszkodzone komórki drobnoustrojów rodzaju Mycobacterium	Acta Biochim. Pol. 1 (1954) 239-248
45.	J.W. Szarkowski	The quantitative determination of oxalic acid in Mycobacterium cultures	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 2 (1954) 97-100
46.	J.W. Szarkowski	Ilościowe oznaczanie kwasu szczawiowego jako metabolitu Mycobacterium w pożywkach pobakteryjnych	Acta Biochim. Pol. 1 (1954) 255-264
47.	J.W. Szarkowski	Wpływ kwasu octowego na powstawanie kwasu szczawiowego w Mycobacterium phlei	Acta Physiol. Pol. IV Zjazd PTF 5 (1954) 607-608
48.	Z. Lassota, P. Szafrąński, L. Szarkowska, J.W. Szarkowski	Bilans kaloryczny i materiałowy Mycobacterium phlei	Acta Physiol. Pol. IV Zjazd PTF 5 (1954) 601-602
49.	P. Szafrąński, L. Szarkowska	Badania nad infiltracją drobnoustrojów	Acta Physiol. Pol., IV Zjazd PTF, 5 (1954) 604-605
50.	T. Głębiński – Metabolizm fosforowy	Metabolizm fosforowy Mycobacterium	Acta Physiol. Pol., IV Zjazd PTF, 5 (1954) 633-634

	Mycobacterium		
51.	W. Tysarowski	Action of isonicotinic acid hydrazide on the oxygen consumption of <i>Mycobacterium phlei</i> –	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 2 (1954) 141-143
52.	L. Szarkowska	Kwas bursztynowy jako produkt przemiany <i>Mycobacterium phlei</i>	Acta Biochim. Pol. 1 (1954) 243-258
53.	Z. Lassota, P. Szafrński, L. Szarkowska, J.W. Szarkowski	The carbon metabolism of <i>Mycobacterium</i>	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 3 (1955) 11-14
54.	Z. Głębecki	Metabolizm fosforowy prątka gruźlicy	Acta Biochim. Pol. 2 (1955) 73-80
55.	J.W. Szarkowski	Wpływ kwasu octowego na powstawanie kwasu szczawiowego w przemianie <i>Mycobacterium phlei</i>	Acta Biochim. Pol. 2 (1955) 81-83
56.	W. Tysarowski	Oddychanie <i>Mycobacterium phlei</i>	Acta Biochim. Pol. 2 (1955) 87-90
57.	Z. Lassota	Wytwarzanie i zużywanie kwasu cytrynowego przez <i>Mycobacterium phlei</i>	Acta Biochim. Pol. 2 (1955) 119-134
58.	Z. Lassota	Związki fosforowe samorzutnie labilne w kiełkach fasoli	Acta Biochim. Pol. 2 (1955) 223-225
59.	P. Szafrński and L. Szarkowska	The infiltrating of microorganism	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 3 (1955) 45-49
60.	P. Szafrński i L. Szarkowska	Infiltrowanie drobnoustrojów	Acta Biochim. Pol. 2 (1955) 199-211
61.	W. Tysarowski	Complex ion of iron and ethylenediaminetetraacetic acid as electron-transporting catalysis in model experiments in biological media.	3-me Congrès International de Biochimie, Bruxelles, 1955, Résumés de Communications, 6/46
62.	W. Tysarowski	The complex ion of iron and ethylenediaminetetraacetic acid as electron-transporting catalysis in model experiments in biological model experiments	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 3 (1955) 201-203

63.	W. Tysarowski and S. Kwiek	The complex from iron and ethylenediaminetetraacetic acid as a new reagent for investigating the reducing properties in biological model experiments	Bull. Acad. Polon. Sci. Cl. II, 3 (1955) 285-290